

Zbirka medijskih objav

Število objav: 3

Internet: 1

Tisk: 2

Spremljane teme:

Tisk	Naslov	Arktična tragikomedija = mraz, ljubezen in hrepenenje		
Zaporedna št. 1	Medij; Doseg	Večer; 101.000, Slovenija	Stran: 12	Površina: 357 cm ²
	Rubrika, Datum	Kultura; 3. 4. 2025		
	Avtor	P. V.		
	Teme			
Povzetek	PRED PREMIERO Arktična tragikomedija = mraz, ljubezen in hrepenenje Prva uprizoritev dela priznane finske dramatičarke Lee Klemola na slovenskih gledaliških odrih - v SLG Celje bo v petek premiera tragikomedija Kokkola v režiji Žive Bizovičar V Slovenskem ljudskem gledališču Celje se nadaljuje			

Internet	Naslov	Tragikomedija Kokkola: centralizacija, mrtvost malih krajev in izgubljenost mlajše generacije		
Zaporedna št. 2	Medij; Doseg	Rtvslo.si; 735.041, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 4. 4. 2025		
	Avtor	P. G.		
	Teme			
Povzetek	Na oder Slovenskega ljudskega gledališča (SLG) Celje prihaja arktična tragikomedija Kokkola, ki jo je Živa Bizovičar režirala po besedilu Leea Klemole, ene najbolj radikalnih in priznanih finskih gledaliških ustvarjalk. Premiera predstave Kokkola bo drevi ob 19.30 v SLG-ju Celje, ponovitve sledijo			

Tisk	Naslov	Kokkola-Celje (in nazaj), z avtobusom		
Zaporedna št. 3	Medij; Doseg	Večer; 101.000, Slovenija	Stran: 12	Površina: 574 cm ²
	Rubrika, Datum	Kultura; 10. 4. 2025		
	Avtor	Petra Vidali		
	Teme			
Povzetek	GLEDALIŠKA KRITIKA Kokkola-Celje (in nazaj), z avtobusom Leea Klemola: Kokkola, režija Živa Bizovičar, SLG Celje, Veliki oder, ogled premiere 4. aprila Petra Vidali Kokkola je mesto na zahodni obali Finske. Z okolico ima več prebivalcev kot Celje, a manjšo gostoto prebivalstva. V istoimenski drami			

PRED PREMIERO

Arktična tragikomedija = mraz, ljubezen in hrepenenje

Prva uprizoritev dela priznane finske dramatičarke
Leee Klemola na slovenskih gledaliških odrih - v SLG Celje
bo v petek premiera tragikomedija Kokkola v režiji
Žive Bizovičar

V Slovenskem ljudskem gledališču Celje se nadaljuje sezona raziskovanja komedije, humorja in satire – tokrat s premierno uprizoritvijo arktične tragikomedije Kokkola ene najbolj znanih in vznemirljivih finskih gledaliških ustvarjalk **Leee Klemola**. Tragikomedijo je režirala **Živa Bizovičar**, ki velja za eno najprodornejših režiserk mlajše generacije v Sloveniji.

V petek, 4. aprila, bo na Velikem odru SLG Celje premierno uprizorjena arktična tragikomedija Kokkola, kar bo tudi sploh prvo besedilo Lee Klemola, uprizorjeno v Sloveniji. Avtorica, ki je kariero začela kot igralka, prebija meje gledališča in ustvarja izrazne oblike, ki so nove, drzne in iskrene. V njenih dramah sta vulgarno in sveto neločljiva, meje med človekom in živaljo pa zabrisane. Njeno najbolj znano delo je Arktična trilogija – prvi del, Kokkola (2004), je divja tragikomedija, ki je v finko gledališče vnesla popolnoma nov glas in slog ter požela odobravanje doma in v tujini. Druga dva dela trilogije, V mraz (2008) in Novi Karleby (2011), sta neolepšano in inteligentno nadgradila tematiko mraza, ljubezni in hrepenenja.

"Komedia Kokkola na duhovit, mestoma ciničen način problematizira centralizacijo, mrtvost majhnih

krajev in izgubljenost mlajše generacije, ki v mrtvilu vaše skupnosti težko najde svoje mesto ali smisel. Čeprav se dogajanje odvija na Finskem, me je ob branju konstantno spominjalo na moj dom, na čudno domačnost in nostalgijo po mojem rodnem kraju in tesnobo ter pomanjkanje možnosti, da bi si v njem ustvarila samostojno življenje," je povedala režiserka Živa Bizovičar.

V besedilu spremljamo tri mlade fante, Marttija Piana Larssona, Arijoutsija Zachariasa Prittinena in Harrija Lömmarka, ki skupaj vodijo posebno podjetje za osebne storitve. Po zapuščenih ulicah Kokkole se vozijo z avtobusom in iščejo ljudi, ki bi potrebovali njihovo pomoč, in s tem možnost hitrega zaslužka in konec koncev smisel življenja. Prek Piana in njegovih sodelavcev spoznamo nabor vaških posebnostev, od katerih ima vsak svoje skrite, a nedosegljive želje. Čeprav je njegova pomoč večinoma nezaželen, Piano s svojima zaposlenima poskuša reševati situacije ter s tem skriti lastno praznino in nezmožnost polnega življenja.

"Posebnost besedila je tudi v njegovem jeziku in v izbiri narečja. V originalnem besedilu skoraj vsi liki govorijo v kokkolskem narečju. Ko smo iskali vzporedno slovensko narečje, sva se z režiserko Živo Bizovičar hotela izogniti nevtralnemu narečjem, ki so v gledališču

navadno izkoriščena za ceneno zabavljanje publike. Želeli smo se odločiti za narečje, ki s seboj prinese vsaj nekaj tega, kar nosi kokkolsko, hkrati pa omogoča jasno in zaznamovano čustveno izražanje. Tako smo prišli do zasavščine, ki v svojih legah podpira svet, v katerem se giblje besedilo – narečje ne spremeni le besed, melodije in govora, temveč, morda celo pomembnejše, spremeni odnos, s katerim liki govorijo; nekatera čustva podpre, druga popolnoma prepreči," je povedal dramaturg **Nik Žnidaršič**.

Ustvarjalsko ekipo sestavljajo prevajalka **Julija Potrc Šavli**, prevajalec v zasavsko narečje **Jaša Drnovšek**, režiserka **Živa Bizovičar**, dramaturg **Nik Žnidaršič**, scenograf **Lin Martin Japelj**, kostumografka **Nina Čehovin**, avtor glasbe **Gasper Lovrec**, oblikovalec svetlobe **Andrej Hajdinjak**, lektor za zasavsko narečje **Jaša Drnovšek**, lektorica **Živa Čebulj**, oblikovalec in izdelovalec tjujnja **Gregor Lorenci**, asistentka kostumografke **Zala Jenček**, asistentka lektorjev (študijsko) **Maša Milčinski**. V predstavi igrajo: **Urban Kuntarič**, **Lovro Zafred**, **Damjan M. Trbovc**, **Lučka Počkaj**, **Gregor Zorc**, k. g., **Maša Grošelj**, **Eva Stražar**, **Barbara Medvešek**, **David Čeh**, **Aljoša Koltak**, **Jagoda Tovirac** in **Žan Brelih Hatunič**. (pv)

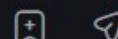
"Komedija Kokkola na duhovit, mestoma ciničen način problematizira centralizacijo, mrtvost majhnih krajev in izgubljenost mlajše generacije, ki v mrtvilu vaške skupnosti težko najde svoje mesto ali smisel." Foto: Uroš Hočevár/Kolektiff

Tragikomedija Kokkola: centralizacija, mrtvost malih krajev in izgubljenost mlajše generacije

Premiera predstave v režiji Žive Bizovičar po besedilu finske dramatičarke Leea Klemola

4. april 2025 ob 15.03 • Celje - MMC RTV SLO, STA

P. G.

Na oder Slovenskega ljudskega gledališča (SLG) Celje prihaja arktična tragikomedija Kokkola, ki jo je Živa Bizovičar režirala po besedilu Leea Klemole, ene najbolj radikalnih in priznanih finskih gledaliških ustvarjalk.

Premiera predstave *Kokkola* bo drevi ob 19.30 v SLG-ju Celje, ponovitve sledijo še 5., 17. in 18. aprila.

📸 Igralec Žan Brelih Hatunić v prizoru iz predstave Kokkola na odru celjskega gledališča. Foto: Uroš Hočevnar/SLG Celje

Kokkola je prvo na kakem slovenskem odru uprizorjeno delo, ki ga podpisuje **Leea Klemola**. Po besedah režiserke **Žive Bizovičar** delo na duhovit, mestoma ciničen način problematizira centralizacijo, mrtvost malih krajev in izgubljenost mlajše generacije, ki v mrtvilu vaške skupnosti težko najde svoje mesto ali smisel.

Prizor iz predstave Kokkola, ki je del Arktične trilogije dramatičarke Lee Klemole. Foto: Uroš Hočevar/SLG Celje

Čeprav je dogajanje umeščeno na Finsko, je režiserko ob branju ves čas spominjalo na lasten dom, na čudno domačnost in nostalgijo po njenem rodnem kraju in tesnobo ter pomanjkanje možnosti, da bi si v njem ustvarila samostojno življenje. Avtorica je v besedilo vpeljala tudi elemente finske folklorne, ki jih ironizira in z njimi kaže na absurdnost človeške potrebe po bližini in ustvarjanju skupnosti.

Skozi predstavo spremljamo Marttija Piana Larssona, Arijoutsija Zachariasa Prittinena in Harrija Lommarka, ki vodijo posebno podjetje za osebne storitve. Po zapuščenih ulicah Kokkole se vozijo z avtobusom in iščejo ljudi, ki bi potrebovali njihovo pomoč, in s tem možnost hitrega zaslužka in nenazadnje smisel življenja. Prek Piana in dvojice sodelavcev gledalci spoznajo nabor vaških posebnostev, od katerih ima vsak svoje skrite želje, ki pa so nedosegljive. Čeprav je njegova pomoč večinoma nezaželena, Piano s svojima zaposlenima poskuša reševati situacije ter s tem skriti lastno praznino in nezmožnost polnega življenja, so zapisali v gledališču.

📷 Osrednja trojica predstave se z avtobusom vozi po zapuščenih ulicah Kokkole in išče ljudi, ki bi potrebovali njihovo pomoč, in s tem možnost hitrega zaslužka in nenazadnje smisel življenja. Foto: Uroš Hočevnar/SLG Celje

Po besedah dramaturga predstave **Nika Žnidaršiča** leži posebnost besedila tudi v njegovem jeziku in v izbiri narečja. V izvornem besedilu skoraj vsi liki govorijo v kokkolskem narečju. Ko so iskali vzporedno narečje slovenščine, sta se z režiserko hotela izogniti nevtralnemu narečju, ki so v gledališču navadno izkoriščena za ceneno zabavljanje občinstva.

Posledično sta se režiserka in dramaturg odločila za narečje, ki s seboj prinese vsaj nekaj tega, kar nosi kokkolsko, hkrati pa omogoča tudi jasno in zaznamovano čustveno izražanje. *"Tako smo prišli do zasavsčine, ki v svojih legah podpira svet, v katerem se giblje besedilo - narečje ne spremeni le besed, melodije in govora, temveč, morda celo pomembnejše, spremeni odnos; nekatera čustva podpre, druga popolnoma prepreči,"* je pojasnil dramaturg. Slovenski prevod podpisuje **Julija Potrč Šavli**, lektor in prevajalec v zasavsko narečje je **Jaša Drnovšek**.

📷 Igralec Urban Kuntarič nastopa v vlogi Marttija Piana Larssona. Foto: Uroš Hočevnar/SLG Celje

Igralec **Urban Kuntarič** ocenjuje, da je predstava komična v svoji tragičnosti. Omenjeni Piano namreč zazna, da je njegovo življenje popolnoma brezsmiselno, zato vedno znova pada v komične situacije, zlasti ko pomaga drugim osmisлити njihovo življenje in si na ta način osmisli tudi svojega. Kuntarič vidi specifičnost besedila v zasavskem narečju, ki je za igralsko ekipo predstavljal svojevrsten izziv.

“*Človek ni tako osamljen, če mu družbo dela telo.*”
— Iz predstave **Kokkola**

Igralka **Lučka Počkaj** je glede zahtevnosti vloge Marje-Terttu Zeppelin povedala, da je vidikov več in da so vsi skupaj

predstavljajo zahtevno nalogo. Gre za pester lik, ki je disfunkcionalen in patološki. Vidiki so zahtevni, a tudi prijetni. “*Človek ni tako osamljen, če mu družbo dela telo,*” je ena njenih najljubših replik. Po oceni igralca **Gregorja Zorca**, ki v predstavi nastopa kot gost, je bilo učenje zasavščine zelo zahtevna naloga, saj je bilo treba odvreči neko svoje jezikovno orodje in ga na novo naložiti. Izpostavil je tudi, da je predstava v bistvu sestavljena iz precej absurdnih situacij, ki pa jih je bilo treba nekako “*prizemljiti*”.

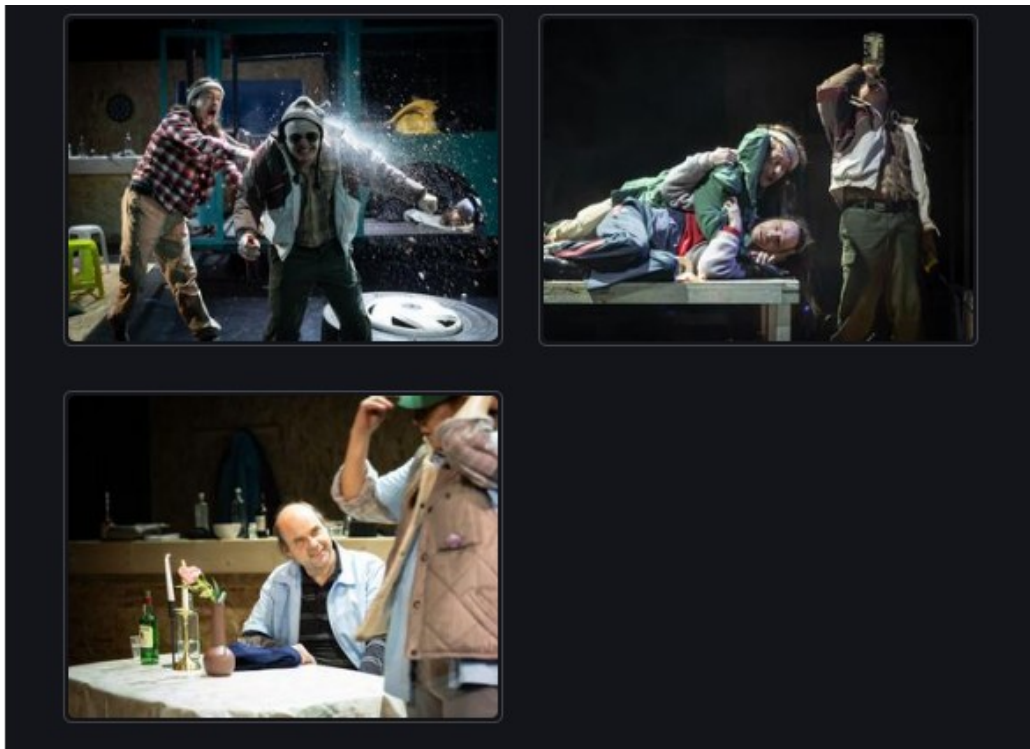

Leea Klemola je kariero začela kot igralka, danes pa je ena najbolj priznanih finskih gledaliških ustvarjalk. Foto: IMDb

Dramatičarka in režiserka **Leea Klemola** (1965), ki je kariero začela kot igralka, prebija meje gledališča in ustvarja izrazne oblike, ki so nove, drzne in iskrene. V njenih dramah sta vulgarno in sveto neločljivi, meje med človekom in živaljo pa zabrisane.

Njeno najbolj znano delo je *Arktična trilogija* - prvi del, *Kokkola*, je divja tragikomedija, ki je v finsko gledališče vnesla popolnoma nov glas in slog ter požela odobravanje doma in v tujini. Druga dva dela trilogije - *Kohti kylmempaa* in *New Karleby* - pa sta neolepšano in inteligentno nadgradila tematiko mraza, ljubezni in hrepenenja.

Poleg omenjenih v predstavi igrajo še **Lovro Zafred**, **Damjan M. Trbovc**, **Maša Grošelj**, **Eva Stražar**, **Barbara Medvešček**, **David Čeh**, **Aljoša Koltak**, **Jagoda Tovirac** in **Žan Brelih Hatunić**. Scenograf je **Lin Martin Japelj**, kostumografka **Nina Čehovin**, avtor glasbe **Gašper Lovrec**, oblikovalec svetlobe **Andrej Hajdinjak**, lektorica **Živa Čebulj**, oblikovalec in izdelovalec tjujnja **Gregor Lorenci**, asistentka kostumografke je **Zala Jenček** in asistentka lektorjev **Maša Milčinski**.

GLEDALIŠKA KRITIKA

Kokkola-Celje (in nazaj),
z avtobusom

Leea Klemola: Kokkola, režija Živa Bizovičar, SLG Celje,
Veliki oder, ogled premiere 4. aprila

Petra Vidali

Kokkola je mesto na zahodni obali Finske. Z okolico ima več prebivalcev kot Celje, a manjšo gostoto prebivalstva. V istoimenski drami finske dramatičarke **Leee Klemola** (1965) dobimo občutek, da gre za majhno in izolirano ruralno skupnost, ki bo zdaj zdaj postala še bolj izolirana, saj jo bo zajel snežni vihar. Njeni prebivalci tako ne bodo odrezani samo od ostalega sveta, temveč tudi drug od drugega. In kot je v življenju in umetnosti v navadi, krizna situacija potencira in pokaže probleme, ki so tleli že prej, morda do konca preseka kako vez, zelo redko pa kaj razreši.

V Kokkolu se pripeljemo z Marttijem Pianom Larsonom, ki ima s kompanjo-noma "posebno podjetje za osebne storitve". S starim avtobusom pobira in domnevno sanira tiste, ki izgubljajo bitko z alkoholom in/ali smislom življenja. Kot se za pravega pomagača spodobi, s tem zapolnjuje lastno praznino. Odjemalcev mu ne manjka, počasi se rišejo relacije med rodovno in sentimentalno povezanimi liki, ki jih definirajo nevzajemna hrepenenja po bližinah. Ob Pianu se kot središčna persona pokaže Marja-Terttu, lastnica bara, patološko navezana na brata in patološko zavračajoča druge bližine, od hčerke do tiste, ki ji jo vsiljuje vztrajni snubec. Njena hčerka ob materinskem zavračanju doživi še zavrnitev izbrane punce. Brat Marje-Terttu se gre samoslepilne manevre med slabo prikrito nasilnostjo, željo po otroku in invalidno ženo, ki pač ne more imeti otrok. In tako se naplete še nekaj podobno nerazrešljivih zgodb.

To morda še najbolj spominja na sodobno irsko ali škotsko dramatiko. Tudi tam ob stalnih gostilniških pultih vsak večer znova rešujejo stare probleme. Konverzacija je zabavna, problemi precej manj, na dnu grobih odnosov pa se vendarle skriva neka nežnost. No, v tej finski drami je še veliko več drastike (avtorico zaznamu-

jeta "provokativen stil in namerna odsotnost dobrega okusa," so dobro povzeli v promocijskem gradivu), precej več alkohola, mraza, a tudi topline. Kljub obilju teh elementov bi si lahko predstavljali dokaj počasno, dokaj mirno razvijanje nesrečne komične zgodbe. Ker je naše poznavanje finske umetnosti pač omejeno, ob kombinaciji tragičnega in komičnega pomislimo na filme Akija Kaurismäki-ja ali na helsinško epizodo v Jarmuschevi Noči na zemlji. No, Živa Bizovičar ni naredila nič takega. Angažirala je vse registre in vse sile, da bi prišla do izraza vsa drastika. Kar je bilo mogoče, je zaživelo v vsej plastičnosti. Osebe govorijo, gestikulirajo in reagirajo pretirano. Večinoma so zasnovane kot karikature (zlasti Marja-Terttu v interpretaciji **Lučke Počkaj** in njen nesojeni ljubimec v interpretaciji **Gregorja Zorca**), samo nekaj jih obdrži relativno odmaknjeno, relativno veristično držo (Maura, hčerka Marje-Terttu, v interpretaciji **Maše Grošelj**, in navsezadnje osrednji lik Piana v interpretaciji **Urbana Kuntariča**).

Tako kot zasnova likov zavzameta ves prostor tudi odrski promet in scenografija. V prvem delu se na odru drenjata avtobus (zreduciran na prepoznavne nujne sestavne dele, a vendar premičen in trodimenzionalen) in gostinski lokal z dodatki, recimo straniščem. V drugem delu se avtobus (tokrat samo njegovo "pročelje") zagodi med sedeži parterja, tja je locirana sploh cela Kokkola, gledalci smo na odru, da lahko ob Kokkoli spremljamo še dogajanje na balkonu - otočku, ledeni ploskvi v bližini Kokkole, oziroma "Grenlandiji", ki jo zasede Marja-Terttu. Premikanje med sedeži, plezanje, spuščanje, obmetavanje z balkona, vse postane potencialni vir humorja, vsak prizor je do konca nabit in navit. Razumljivo se zdi, da so se ustvarjalci odločili tudi za tak jezik. Zato niso izbrali kateregakoli narečja ruralnega okolja, temveč zasavsko narečno (pod

skupino, "robusten in klen jezik knapov, jezik podzemlja, uporništva, jezik revolucionarnih rdečih revirjev", kot pravi o tem dialektu eden od prvih zadetkov na Googlu. Niso bili polovičarski, vsako repliko prevoda **Julije Potrč Šavli** iz finščine je **Jaša Drnovšek** še enkrat prevedel in igralke in igralci niso skoparili s skrajnimi jezikovnimi legami. V prvem delu predstave se je na trenutke celo zdelo, da je jezikovna transformacija zahtevala preveč pozornosti igralcev in gledalcev in da se marsikatera replika ni prebila v dvorano. V drugem delu, ko je bila razdalja med prizoriščem in publiko še večja, so tudi povečali glasnost in teh težav ni bilo.

Med obema deloma je, kot se reče, kreativna pavza. **Lovro Zafred** (drugače v vlogi enega od Pianovih tovarišev) po sicer že videnih in pričakovanih poteh humorno naravnane snovanja v teatru primerja Kokkolo s Celjem, Fince s Slovenci, in celo naplete zgodbo o avtorici drame kot skrivnem otroku Alme Karlin. Pa saj so res vsi pisci in vse piske med sabo v skrivnem sorodu, ne?

Režiserka **Živa Bizovičar** je v gledališki prostor vstopala s predstavami, ki so predpostavljale in pokazale odnos do slovenske kulturne in politične zgodovine in do pomembnih družbenih tem in poudarkov. Avtorski projekt Žene v testu (SNG Drama Ljubljana) je preizpraševal življenje ženske v tradicionalni družbi, ki jo spoznavamo preko ljudskih pesmi. Avtorski projekt Juriš (SLG Celje) je bil s sopostavitvijo Kajuhove in Balantičeve zgodbe na neki način manifestativno sporočilo generacije o slovenskem kulturnem boju. S prav tako avtorskim projektom Boško in Almira (Slovensko mladinsko gledališče) je nadaljevala raziskavo odnosa do vojne in glorifikacije nasilja, z Dramami princes Elfriede Jelinek, ki jih je režirala v Skopju, pa se je vrnila k feminističnim temam.

S Kokkolo je režiserka predvsem

potrdila, da ji gre pri vsakem projektu za maksimum. V vseh pomenih poln je vsak odrski moment. Predstavi bi lahko očitali, da je premalo tragikomedija in preveč komedija, saj se trenutki ozavestitve izgub izgubijo v huronskem kaosu. Pa morda se celo ne izgubijo samo trenutki izgub, temveč celo celi prameni zgodbe in sporočilnosti. V resnici si mora gledalka seznam problemov, tem in fokusov šele sestaviti. Predstava jih ne skoncentrira, temveč razkropi. A se izgube kompenzirajo z dobitki: izgubili smo nekaj arktične žalosti, dobili pa živahno gledališko izkušnjo. Kokkola je razmigala gledališče in ansambel. Ob ogromnem vložku vseh igralk in igralcev bi vendarle izpostavila sugestivno Mašo Ogrizek in ves čas ravno prav prezentnega Urbana Kuntariča.

Ustvarjalci

uprizoritve

Prevajalka **Julija Potrč Šavli**
Prevajalec v zasavsko narečje
Jaša Drnovšek

Režiserka **Živa Bizovičar**
Dramaturg **Nik Žnidaršič**
Scenograf **Lin Martin Japelj**
Kostumografka **Nina Čehovin**
Avtor glasbe **Gašper Lovrec**
Oblikovalec svetlobe

Andrej Hajdinjak
Lektor za zasavsko narečje
Jaša Drnovšek
Lektorica **Živa Čebulj**
Oblikovalec in izdelovalec
tjulinja **Gregor Lorenci**
Asistentka kostumografke
Zala Jenček
Asistentka lektorjev (študijsko)
Maša Milčinski

Igrajo
Urban Kuntarič
Lovro Zafred
Damjan M. Trbovc
Lučka Počkaj
Gregor Zorc, k. g.
Maša Grošelj
Eva Stražar
Barbara Medvešček
David Čeh
Aljoša Koltak
Jagoda Tovirac
Žan Brelih Hatunić

Predstava zasede vse prostore, kapacitete, registre. Foto: Uroš Hočevar/Kolektiff